

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 569/2011-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. decembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť I. H. st. a I. H. ml., t. č. vo väzbe, zastúpených advokátom JUDr. L. Š., Š., vo veci namietaného porušenia čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 9 ods. 1 a 3 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach v konaniach vedených Okresným súdom Galanta pod sp. zn. 1 T 171/2011 a Krajským súdom v Trnave pod sp. zn. 3 Tos 159/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. H. st. a I. H. ml. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola faxom 5. decembra 2011 a poštou 8. decembra 2011 doručená sťažnosť I. H. st. a I. H. ml. (ďalej len „sťažovateľ 1“ a „sťažovateľ 2“, resp. „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 9 ods. 1 a 3 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) v konaniach vedených Okresným súdom Galanta (ďalej len

„okresný súd“) pod sp. zn. 1 T 171/2011 a Krajským súdom v Trnave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 3 Tos 159/2011. Dátum odovzdania sťažnosti na poštovú prepravu je nečitateľný.

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením okresného súdu sp. zn. 1 T 171/2011 zo 7. septembra 2011 bola zamietnutá žiadosť sťažovateľov o prepustenie z väzby na slobodu a nebol prijatý ich písomný sľub nahrádzajúci väzbu. Uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tos 15/2011 z 20. septembra 2011 bola sťažnosť podaná sťažovateľmi proti uzneseniu okresného súdu zamietnutá.

V odôvodnení sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu sťažovatelia poukázali na to, že do väzby boli vzatí podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Podľa ich názoru ani dôvod útekovvej väzby, ale ani dôvod preventívnej väzby nie je daný. Okrem toho je povinnosťou všeobecného súdu v prípade, ak je to možné, využiť všetky iné dostupné prostriedky nahrádzajúce väzbu, a to aj v prípade, ak by konkrétny väzobný dôvod bol daný, čo však v prípade sťažovateľov nie je. Ponúknutý písomný sľub bol dostatočnou garanciou na prepustenie sťažovateľov na slobodu. Všeobecné súdy vo svojich rozhodnutiach neuvádzajú žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali väzbu, a neuvádzajú ani dôvody neprijatia sľubu sťažovateľov. Sťažovatelia preto namietajú, že uznesenie okresného súdu bolo nezákonné, pričom krajský súd sa žiadnym spôsobom námietkami voči uzneseniu okresného súdu nezaoberal (sťažovateľmi uvádzané skutočnosti nepreskúmal, vzneseným námietkam neporozumel a svoje rozhodnutie ani náležite neodôvodnil). Všeobecné súdy mylne interpretujú inštitút nahradenia väzby ako inštitút výnimočný, pričom samotnú väzbu a jej dôvody posudzujú práve opačným spôsobom, a to tak, že k naplneniu dôvodov väzby stačili nepodložené domnienky s následným konštatovaním, že sťažovatelia na prijatie sľubu nepreukázali, že sa na slobode nebudú naďalej venovať pokračovaniu trestnej činnosti, resp. sa nebudú vyhýbať úkonom v trestnom konaní.

Sťažovatelia navrhujú vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy, dohovoru a paktu v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 1 T 171/2011 a krajským súdom pod sp. zn. 3 Tos 159/2011 s tým, aby boli uznesenia krajského súdu z 20. septembra 2011 a okresného súdu zo 7. septembra 2011

zrušené a vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Domáhajú sa tiež priznania primeraného finančného zadostučinenia v sume po 10 000 € pre každého zo sťažovateľov, ako aj náhrady trov konania vo výške 906,12 €.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 3 Tos 159/2011-1059 z 20. septembra 2011 vyplýva, že ním bola zamietnutá sťažnosť podaná sťažovateľmi proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1 T 171/2011 zo 7. septembra 2011. Uznesením sudcu pre prípravné konanie okresného súdu z 3. októbra 2010 boli sťažovatelia vzatí do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Väzba začala 30. septembra 2010. Dňa 30. júna 2011 bola na sťažovateľov podaná obžaloba pre zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami v spolupáchateľstve podľa § 20 a § 294 ods. 1, 2, 3 a 4 písm. c) Trestného zákona v jednočinnom súbehu so zločinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami v spolupáchateľstve podľa § 20 a § 295 ods. 1 písm. b) a ods. 3 písm. c) Trestného zákona. Sťažovatelia v podanej sťažnosti namietajú, že nie sú naplnené dôvody útekovej väzby, lebo žiadne ich konanie nezakladá obavu z toho, že by mali ujsť alebo sa skrývať. Sťažovatelia sú ženatí, majú rodiny, ich totožnosť je známa a sťažovateľ 1 je odkázaný na lekársku pomoc, ktorú by mal problém nájsť v prípade úteku. V ustálenej súdnej praxi sa za vysoký trest považuje trest s dolnou hranicou odňatia slobody najmenej 8 rokov, čo nie je dané. Okresný súd neuvádza žiadne konkrétne dôvody preventívnej väzby u sťažovateľa 1. Predchádzajúce odsúdenie sťažovateľa 2 nemá nič spoločné s prebiehajúcim trestným stíhaním. V prípade prepustenia na slobodu budú sťažovatelia viesť riadny život a spolupracovať s orgánmi činnými v trestnom konaní. Podľa ich názoru je písomný sľub dostatočnou garanciou na prepustenie z väzby, pretože väzba má byť používaná len v nevyhnutnej miere.

Podľa názoru krajského súdu okresný súd zákonným spôsobom vyhodnotil všetky doteraz zadovážené dôkazy a dospel k správneému záveru, že u sťažovateľov pretrvávajú dôvody útekovej, ale i preventívnej väzby. Aj podľa názoru krajského súdu konanie sťažovateľov pred vzatím do väzby a charakter trestnej činnosti, ktorej sa mali dopustiť, dostatočne odôvodňuje obavu z toho, že v prípade prepustenia na slobodu ujdú alebo sa budú skrývať s cieľom vyhnúť sa trestnému stíhaniu, resp. že budú v trestnej činnosti pokračovať. Dôvody väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku sú dané

skutočnosťou, že sťažovateľom hrozí uloženie trestu odňatia slobody na 7 až 10 rokov, čo odôvodňuje obavu, že by mohli ujsť, resp. sa skrývať. Obava z možného pokračovania v páchaní trestnej činnosti vychádza zo skutočnosti, že sťažovateľ 1 disponuje iba príjmom invalidného dôchodcu, pričom pozmenením a následným predajom zadovážených zbraní si obstarával finančné prostriedky. Preto je pravdepodobné, že by v takejto alebo obdobnej trestnej činnosti s pomocou svojho syna sťažovateľa 2 naďalej pokračoval z dôvodu zlepšenia svojej finančnej situácie. Bol už trikrát súdne trestaný a hoci sa na neho hľadí, ako by nebol odsúdený, nemožno poprieť jeho sklon k páchaniu trestnej činnosti. Sťažovateľ 2 bol od roku 2001 už šesťkrát súdne trestaný, medzi iným aj za násilnú trestnú činnosť, naposledy 30. septembra 2008 pre trestný čin podľa § 14, § 20 a § 221 ods. 1 Trestného zákona na trest odňatia slobody v trvaní štyroch mesiacov. Sťažovateľ 2 sa teda pravidelne dopúšťa trestnej činnosti, pričom predchádzajúce odsúdenia nemali na neho žiaden prevýchovný efekt. Existuje preto dôvodná obava, že v trestnej činnosti bude naďalej pokračovať pre účely rýchleho zadováženia finančných prostriedkov. Správny je aj názor okresného súdu, ktorý nenahradil väzbu sťažovateľov písomným sľubom. V danom prípade ide o trestnú činnosť závažnejšieho charakteru páchanú osobami, ktoré boli v minulosti viackrát súdne trestané, a preto sa nemožno domnievať, že sa opätovne nedopustia trestnej činnosti ani že povedú riadny život tak, ako to má na mysli ustanovenie § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

Uznesenie krajského súdu bolo podľa dátumovej pečiatky doručené obhajcovi sťažovateľov 7. októbra 2011.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy, alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade,

ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Podľa názoru ústavného súdu uznesenie krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu dáva dostatočné a presvedčivé odpovede na sťažnostné námietky. Preto v žiadnom prípade nemožno považovať uznesenie krajského súdu za arbitrárne, ale ani za zjavne neodôvodnené. Niet teda ani príčiny na to, aby ústavný súd do týchto záverov zasiahol. Skutočnosť, že posúdenie veci krajským súdom nekorešponduje s posúdením sťažovateľov, sama osebe porušenie označených práv nezakladá.

Konkrétne argumenty, ktoré krajský súd uvádza v súvislosti s dôvodmi útekovvej a preventívnej väzby, odkazujúce najmä na závažnosť trestných činov, z ktorých sú sťažovatelia dôvodne podozriví, ich majetkové, resp. zárobné pomery a ich doterajšie konflikty so zákonom, sa javia aj podľa názoru ústavného súdu v danom štádiu trestného konania ako dostačujúce.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2011